

Land, by og social harmoni i Kina

Både i Kinas politik og i studier af Kina opfattes by og land som synonyme med rig og fattig. Selvom der er statistisk belæg for dette, er der dog tale om en grel forenkling, der kan betyde, at forsøg på at nedbringe ulighed kan få den modsatte effekt.

JESPERWILLAING ZEUTHEN

Ph.d. i internationale udviklingsstudier
og cand.mag. i kinesisk.
Underviser i kinesisk og samfundsfag
ved Greve Gymnasium.
(jesper.zeuthen@gmail.com)

»Min datter må helt selv bestemme, hvem hun gifter sig med, bare hun ikke gifter sig med en fra landet«

Taxichauffør i kinesisk storby

Ovenstående citat illustrer meget godt det syn, visse dele af bybefolkningen har på Kinas landbefolkning som underudviklet – et syn, som jeg opdagede jeg delte med taxichaufføren, da jeg under et studieophold i midten af 1990'erne høstede stor anerkendelse hos mine kinesiske venner, når jeg fortalte, at forskellen mellem kinesiske byer og Danmark var for intet at regne mod forskellen mellem land og by i Kina, også selvom jeg aldrig havde været på landet.

Siden social harmoni under Hu Jintao og Wen Jiabaos ledelse (2004-) er blevet et nøgleord, er negative fordomme over for landbefolkningen imidlertid blevet politisk ukorrekte. Nu er de forsømte landområder øverst på den politiske dagsorden. Et af virkemidlerne var i 2007 at udpege to byer (hver som alle andre kinesiske storbypræfekturer med betragtelige landområder under sig) i Sydvestkina, Chongqing og Chengdu, som eksperimentelle områder. Disse to eksperimentelle områder skulle, ligesom de specielle økonomiske zoner i 1980'erne skulle eksperimentere med markedsøkonomi, eksperimentere med at nedbryde forskellen mellem land og by. Den knivskære adskillelse mellem borgere, der stammer fra land og by, insti-

tutionaliseret gennem det alle omfattende husholdningsregistreringssystem (*hukou*-system), er ellers blevet beskrevet som helt central for den rimelige sociale ro, der trods alt har hersket samtidig med galoperende vækst og ulighed, fordi land- og byboer har grundlæggende forskellige forventninger til deres muligheder i samfundet.

Denne artikel undersøger, hvordan Chengdu håndterer at nedbryde en så væsentlig adskillelse. Artiklen diskuterer først, hvordan forholdet mellem land og by har forandret sig op gennem Folkerepublikken (1949-). Dernæst undersøger jeg, hvordan ulighed håndteres i Chengdus reformer.

Ulighed i Folkerepublikken

Kinas økonomiske ulighed er i dag ifølge flere opgørelser den højeste i Asien (fx CIA World Fact Book). Uligheden kan aflæses både af den indkomstbaserede GINI-model og af regionale forskelle mellem forventede gennemsnitslevealdre på op mod 15 år.

Målt på GINI-koefficienten var indkomstfordelingen i Folkerepublikkens første år, som 1970'ernes Kina-fans nok forventede det, bemærkelsesværdigt lav (Biancotti, 2006). Det betød dog langt fra, at kineserne havde lige muligheder. Der var kolossale regionale forskelle og ikke mindst kolossale forskelle mellem land og by. Forskellen mellem land og by kom tydeligst til

NOTE 1 Undersøgelsen bygger på godt 200 kvalitative interviews af lokale kadrer og borgere samt omfattende skriftlige kilder indsamlet under feltarbejde i forbindelse med min ph.d. (Zeuthen, 2010).

udtryk under Det Store Spring Fremad (1958-1959), hvor *hukou*-systemet for alvor blev indbygget i Kinas politiske og planøkonomiske institutioner. *Hukou*-systemet betød, at hver enkelt borger fik tildelt sine rettigheder gennem det sted, han eller hun var registreret, og gennem vedkommendes status som bonde eller bybo. Bønder var registreret i landsbyer, hvor det eneste sikkerhedsnet var kollektivet (under det Store Spring Fremad Folkekommunen). Bønder skulle forsyne sig gennem deres brugsret til jord. Byboer havde ingen jord, men staten var forpligtet til at sikre dem et arbejde. Skolelærere på landet eller de byboer, der blev sendt ud under kulturrevolutionen, opretholdt deres status som byboer. Et nationalt kvotesystem sikrede, at meget få kunne ændre status fra land til by. Det krævede særlige tilladelser at flytte fra ét sted til et andet, ligesom det krævede, at man vekslede fødevarerationsmærker. Både bønder og byboer kunne naturligvis have temmelig forskellige muligheder alt efter, hvilken landsby eller arbejdsenhed de tilhørte, men det var kun for byboer, staten i sidste ende var ansvarlig for den mest basale fødevarerforsyning. Under Det Store Spring Fremad måtte de nyoprettede og i princippet selvforsynende folkekommuner således aflevere deres afgrøder til byernes statsforsørgede befolkninger, mens op mod 30 millioner bønder anslås at være døde af sult.

Fra 1978 gav de økonomiske reformer plads til private investeringer, der ikke på samme systematiske måde som planøkonomien favoriserede byerne. Bønder kunne nu bruge fødderne til at opsøge nye muligheder i private virksomheder. Mange adskillelsesinstitutioner har dog været sejlvivede, og de økonomiske reformer har bestemt ikke på én gang skabt lige muligheder for borgere fra land og fra by. Langt op gennem de økonomiske reformer har *hukou*, understøttet af en udbredt forestilling om mellemklassens høje kvalitet og bøndernes tilsvarende lave kvalitet på arbejdsmarkedet (Anagnost, 2004), sikret et dualt arbejdsmarked, hvor folk fra landet afsøgte et helt andet og typisk mindre attraktivt sæt af muligheder end folk fra byen og dermed ikke var reelle konkurrenter til partistatens eller for den sags skyld markedets gunst (Christiansen, 1993, Pun, 2005, Wang, 2005, Zeuthen og Griffiths, 2011). Bønder opfattede tilsyneladende byboerne som tilhørende en helt anden kategori end dem selv og vice versa. Wang Fei-ling (2005) strækker sig i sin undersøgelse af *hukou*-systemet, som han mente fortsat var særdeles virksomt i 2005, så vidt, at han påstår, at den systematiske diskrimination baseret på, om man var fra land eller by, var en forudsætning for den økonomiske vækst og den rimelige ro og orden, der trods alt fandtes.

Omkring årtusindskiftet påstod en række kinesiske debatbøger, at situationen på landet var helt gal.² Enkelte bøger blev

tilbageholdt, men debatten fandt tydeligvis vej ind i de højeste cirkler af partiapparatet, og med Hu Jintao og Wen Jiabao ved roret har forholdene på landet fået førsteprioritet. Fokuseringen på landet giver sig udtryk i overraskende stærk kritik af tidligere førte politikker, hvilket fx kommer til udtryk i lange tv-spots, der i lækre reklameagtige billeder forklarer, hvordan Kinas vækst har været vigtig, men landbefolkningen har været glemt, og at der nu skal rådes bod på dette misforhold. Kinas måske kommende nr. 1, den nuværende partisekretær i Chongqing, det andet eksperimentelle område, Bo Xilai engagerer sig som et resultat af denne politik for tiden stærkt i en Kulturrevolutions-lignende kult med udsendelse af kadre til landområder for at lære realiteterne at kende (Economist, 2011).

På baggrund af den for ro og orden tilsyneladende velfungerende opdeling mellem land og by, kan det forekomme paradoksalt, at Kinas højest placerede magthavere nu igen nogle år har fremstillet opdelingen som yderst uretfærdig. Uligheden mellem land og by er ikke et problem, der kan løses på én dag, og arbejdet med det kan udstille partistatens svagheder. Debattøren Yu Jianrong har i flere skrifter påpeget, at den egentlige fare for regimets stabilitet i virkeligheden ville være en alliance mellem de ret veluddannede migrantarbejdere, forholdsvis veluddannede og velhavende bønder tæt på byen, der har mistet jord og intellektuelle fortalere for bøndernes rettigheder.³ Når Kinas Kommunistiske Partis øverste ledelse sætter land og by så skarpt over for hinanden som det har været tilfældet siden Hu og Wen kom til magten, kunne det give spillerum for en alliance af sådanne forskellige forholdsvis ressourcestærke »landlige« aktører.

Denne artikel søger efter sådanne alliancer i forbindelse med den omfattende reorganisering af jord, der er hovedelementet i Chengdus⁴ integrationspolitik, men den finder dem ikke. Jeg argumenterer for, at dette skyldes, at både borgere og lokale politikere forventer, at deres muligheder afgøres af, hvor langt fra byens centrum, de kommer fra. Den binære adskillelse mellem land og by bliver i praksis tom propaganda. I de tilfælde, der refereres til denne forskel, er det snarere, når lokale myndigheder forsøger at tage jord fra bønder, der fortsat gennem deres formelle status som bønder har brugsret til jord, der hvor de er registreret, end når bønder forsøger at forsvare deres rettigheder gennem alliancer med ligesindede.

Integration mellem land og by i Chengdu

Chengdus politik til integration mellem land og by påbegyndtes som en lokal politik i 2004, da det var blevet klart, at de politiske vinde fra Beijing blæste i retning af at arbejde aktivt

NOTE 2 For oversigt, se fx Thøgersen (2003).

NOTE 3 Se fx Yu (2010)

NOTE 4 Chengdu er provinshovedstad i Sichuan (ca. 0,1 mia. indb.). Ved den netop afsluttede folketælling, hvor migranter for første gang blev talt med, havde bypræfekturet 14 mio. indbyggere. Arealet er 12.000 km². I de mere landlige områder er der fire administrative niveauer under byen: amter (land)/distrikter (by) (0,5-1 mio. indb.), kommuner (40-60.000 indb.), landsbyer (3-6.000 indb.) og »små grupper« (nogle hundrede husstande).

med den underprivilegerede landbefolkning. Ansøgningsmaterialet fra Chengdus byeregning til den Nationale Udviklingskommission, som i 2007 udpegede Chengdu og Chongqing til eksperimentelle områder, indeholdt en række vedtagne politikker og ikke mindst en beskrivelse af en række konkrete projekter, som byregeringen mente, alle ville bidrage til integration mellem land og by (National Udviklingskommission, 2007). Der var imidlertid ingen overordnede retningslinjer for, hvad der kunne være del af en integrationspolitik, og hvad der ikke kunne. Det eneste krav var, at en hvilken som helst politik skulle gavne noget landligt. En række mindre områder (oftest kommuner med 40-60.000 indbyggere) blev af højere niveauer udpeget som eksperimentelle områder og/eller forsøgte selv at kvalificere til denne status gennem de forskellige politikker, de gennemførte. En nyordning af måden, jorden skulle udnyttes på, forekom at være et gennemgående træk i de fleste af de mønsterprojekter, der tilsammen udgjorde integrationspolitikken. Forskellige fortolkninger af land og by blev, som vi skal se nedenfor, udnyttet til at retfærdiggøre og udfordre sådanne projekter i mønsterkommuner tæt på og fjernere fra Chengdus centrum.

Chengdus zoner

Afstanden fra de centrale byområder var temmelig afgørende for et områdes status. Dette afspejledes navnlig i den forskel, der var mellem, hvad en *hukou* tæt på byen og fjernt fra byen gav adgang til. I lighed med hvad der er praksis i mange andre kinesiske storbypræfekturer, var adskillelsen mellem land- og by-*hukou* under afskaffelse (Chan og Buckingham, 2008, Zeuthen og Griffiths, 2011). Dvs. at alle i princippet skulle have en by-*hukou*. Det udlægges ofte som en udstrakt hånd over for bønderne, idet velfærdsydelse, som følger med en by-*hukou*, er væsentligt mere omfattende end for en landbrugs-*hukou*. I praksis var ordningen imidlertid ikke særlig populær hos bønderne, idet værdien af brugsret til jord i de facto-urbaniserede landområder langt oversteg by-*hukou*-privilegiernes værdi.

Mens rettigheder mellem by- og landbefolkning registeret samme sted blev harmoniseret, var der fortsat store forskelle mellem lokaliteter med forskellig afstand til byens centrum. I de fjerneste områder var handicapydelsen ca. 70 yuan (56 kr.) om måneden, mens den i den centrale var ca. 550 yuan (440 kr.). I skolerne brugtes et mere enkelt lærebogssystem fjernere fra byen, og sundhedsforsikringerne var væsentligt mindre attraktive i de fjernere områder.

Lokalpolitikeres integrationsvisioner fjernt fra byen

Den fjerneste mønsterlandsby under Chengdus integrationspolitik lå ca. 90 km fra midten af byen. Landsbyen var først og fremmest inkluderet i integrationsprojektet, fordi den havde en bemærkelsesværdigt hårdtarbejdende partisekretær. Partisekretæren havde nogle år forinden egenhændigt organiseret, at landsbyboerne med deres egne hænder havde bygget en asfalteret vej, der forbandt den uvejsomme bjerglandsby med omverdenen. Billederne fra dette arbejde var nu udstillet på et lille museum, besøgende turister fra Chengdu og andre steder

kunne besigtige, når de besøgte et af de mange serveringssteder, der var blevet etableret nær nogle af de bevaringsværdige bygninger i området.

Partisekretæren selv var dog den største attraktion. Under mit besøg blev han fotograferet utallige gange af en gruppe pensionister fra selve Chengdu, der var taget op i bjergene for at slappe af og spille majong. Partisekretæren selv havde nu leaset en meget stor del af jorden i landsbyen og dyrkede store mængder te, som han solgte videre gennem sit eget selskab. Dette betød naturligvis, at en stor mængde bønder stod uden jord, et problem, som angiveligt var løst ved at etablere en fabrik, hvor der blev fremstillet bambusbeklædninger til porcelænslamper o.l. Det viste sig dog, at fabrikken kun var i brug under de mange besigtigelser fra højere politiske niveauer. Til daglig havde fabrikken ikke været i brug i årevis. Bjerglandsbyen kunne levere en god historie om forbedringer af forhold på landet, som kommune og amt var så interesserede i at beholde, at de sørgede for at fabrikken var bemanded, når det var politisk nødvendigt. Mønsterlandsbyen kunne tiltrække stor politisk goodwill, og retfærdiggjorde samtidig en radikal omorganisering af jorden, hvorved partisekretæren de facto blev en ny godsejer. I de fleste andre mønsterlandsbyer langt fra byen var nemmere adgang til jorden for landsbyens ledelse et væsentligt element i succes. I de mindre succesfulde tilfælde omorganiseredes jorden tilsyneladende kun, fordi mere effektiv opdyrkning var et politisk succeskriterium og en forudsætning for at optage lån (Zeuthen, 2010).

Lokalpolitikeres integrationsvisioner tæt på byen

I mønsterlandsbyen ovenfor var det en meget klar fortælling, der gjorde, at stedet opnåede sin mønsterstatus. Tættere ved byen var sådanne fortællinger ikke helt så entydige, måske fordi der var flere aktører i spil, som med større sandsynlighed kunne afsløre direkte usandheder (Hsing, 2010). Nedenfor skal omtales to mønsterkommuner i udkanten af det centrale byområde. De to mønsterkommuner udgjorde sammen med en tredje kommune de tre områder, der manglede for at opnå den 100 % urbanisering, der var målsætningen for Chengdus centrale byområde. For at opnå dette mål skulle i alt 100.000 lokale forflyttes og et ukendt antal migranter finde et nyt sted at bo. I praksis havde urbaniseringen dog været i gang længe, men den var organiseret af bønderne selv på en i princippet illegal måde, idet landbrugsjord, der pr. definition er kollektivt ejet, kun må bruges til agrare formål. Den illegalt opførte boligmasse blev i vidt omfang brugt til udlejning til migranter. En væsentlig del af de lokale bønders indkomst kom fra udlejning til disse migranter. Det, der mentes med de 100 % urbanisering, var, at processen nu i højere grad skulle styres ovenfra, og at området skulle se mere planlagt ud, så beboerne boede i 6-13 etagers boligblokke, og resten kunne blive grønne områder. Området skulle ikke længere være bebygget med knopskudte bondehuse. Når de 100 % urbanisering var nået, var der paradoksalt nok en lavere befolkningstæthed, idet der var plads til færre migranter. Strategien til at opnå denne urbane orden var forskellig i de to kommuner.

Tianhui

Den ene kommune, Tianhui, blev først og fremmest betragtet som en mønsterkommune, fordi den havde været særligt god til at udvikle den lokale kollektive økonomi (dvs. økonomien i de landsbyer, der ejede jorden). Man forsøgte så vidt muligt at undgå at flytte de områder, der skulle bebygges over i egentlig byzone (dvs. statsejet jord). Herved kunne de tidligere landsbyorganisationer bevares, og den kollektive økonomi kunne udbygges. I 2006 blev denne strategi fremhævet som en forbilledlig og innovativ måde at skabe vækst (Jinniu Årbog, 2007) til gavn for de lokale bønder. I 2007 var denne politik imidlertid under pres, fordi Det nationale Landmålingsbureau (*Guotuju*) kørte en kampagne imod, hvad der populært kaldtes »lille ejedomsret« (*xiao chanquan*), dvs. udstedelse af certifikater med rettigheder over ejendomme beliggende på kollektivt (dvs. landsbyejet) jord og ikke på statsejet jord i egentlig byzone (Wu, 2008).

Ud over at byudviklingen foregik gennem den kollektive økonomi, og beboerne i landsbyer med en stærk kollektiv økonomi dermed burde få del i overskuddet, blev det også fremhævet, at byudviklingen skabte nye jobmuligheder. En fjernsynsudsendelse, jeg fik forevist en optagelse af under et besøg hos én af de landsbykomitéer, der havde lukreret væsentligt på denne udvikling, illustrerede meget klart, at det var de lokale bønder, der skulle have gavn af udviklingen og ikke fx den migrantbefolkning, der oversteg den lokalt registrerede befolkning i antal. Indslaget fokuserede på de lokale bønders beskæftigelsesmuligheder i det succesfulde projekt, der bl.a. omfattede etableringen af en gade i gammel stil med en række restauranter, der serverede en af den tidligere landkommunes specialiteter. Det eneste spørgsmål, de interviewede blev stillet var, om de var lokale. Udviklingsprojektet kunne altså kun opfattes som en succes, fordi det skabte beskæftigelsesmuligheder for lokale. Der var ingen forsøg på at integrere migrantarbejderne.

Shaheyuan

I den anden kommune i udkanten af de centrale bydistrikter, Shaheyuan, var byudviklingsmodellen i forbindelse med opførelsen af de ligeledes 6-13 etagers høje beboelsesejendomme stik modsat organiseret. Shaheyuan var en mønsterkommune, fordi forflyttelsen af tidligere bønder var særligt velorganiseret. I Shaheyuan blev jordens status ændret til statsejet jord i byzone i forbindelse med byudviklingen. Argumentet for den store kollektive økonomi i Tianhui var den store velfærdsstigning i landsbyerne, den førte med sig (Jinniu Årbog, 2007). Argumentet for den formaliserede overførsel af jordrettigheder i Shaheyuan var ligeledes hensynet til den enkelte bonde. Uretmæssig overtagelse af jord organiseret af kadrer på kommune- eller landsbyniveau ansås som en væsentlig del af årsagen til den megen uro, der tidligere havde været i Shaheyuan. Ved at lade et højere administrativt niveau organisere forflyttelser og i højere grad standardisere kompensationer var det håbet at skabe mindre uro (Jinnius Distriktsregering, 2006a).

De nyopførte boliger i begge kommuner blev opført af selskaber drevet af personer tæt forbundet til det politiske system

(tidligere eller nuværende lokale partisekretærer, selskaber ejet af byen eller private entreprenører med gode forbindelser). Ligesom længere væk fra byen spillede kontrol over jorden en central rolle, men kadrer på det laveste niveau havde væsentligt mindre frie hænder til at kontrollere den ret værdifulde jord.

Borgernes reaktioner på integration

Når forflyttede fik stillet en erstatningsbolig til rådighed i Shaheyuan, skete det på grundlag af den måde, der muligvis en gang i 1950'erne var blevet tildelt bolig eller jord til boligbrug. Dvs. at personer med *by-hukou* fik tildelt 30 m² pr. person, mens de, der tidligere havde dyrket grøntsager, fik 51 m² bolig pr. person og bønder, der havde dyrket korn eller ris, fik 60 m² pr. person. Med disse forholdsvis generøse kompensationer kunne genhusede personer, der tidligere havde levet af udlejning, i et vist omfang fortsætte med det, men under mere ordnede forhold. Resultatet af forflyttelsen var dog i 2006 fortsat en meget betragtelig nedgang i den personlige indkomst for de, der blev forflyttet (Jinnius Distriktsregering, 2006a). Migranterne havde ingen formelle rettigheder over boligerne.

I området tæt på byen fandtes der altså en række grupper, hvis rettigheder var skarpt adskilt af *hukou*-systemet, som man umiddelbart ville antage var det første, en politik til integration mellem land og by ville sætte inde over for. Grupperne var lokale byboer (i Tianhui og Shaheyuan oftest tidligere statsansatte, der nu var arbejdsløse), de lokale grøntsags- og kornbønder og migranter udefra, altså de grupper, Yu Jianrong mener ville kunne udgøre en stor fare for regimet, hvis de allierede sig. Selvom kompensationsniveauet var yderst forskelligt, var de sociale rettigheder for de tre første grupper præcis de samme. Så opdelingen i en lokalt registreret by- og landbefolkning var tydeligvis ved at forsvinde. Der var imidlertid intet, der tydede på, at migranterne skulle tildeles de samme rettigheder. Chengdu lod ganske vist som andre kinesiske storbyer efter ordre ovenfra i stigende omfang migranter gå på lokale skoler, men det var udvalgte offentlige skoler, der optog de forholdsvis få migranter, der havde en passende kontrakt. Dertil kom en række private skoler, normalt af noget ringere standard end de offentlige, der navnlig optog migranter. Mht. øvrig velfærd var der milevid forskel, idet migranterne kun havde adgang til disse ydelser i de ofte fjernt beliggende områder, hvor de var registreret. Dertil kom naturligvis, at der efter gennemførelsen af urbaniseringen i kommunerne ville være plads til væsentligt færre migranter.

De lokale byboer, de lokale bønder og migranter forholdt sig yderst forskelligt til de lokale myndigheder. Den gruppe, hvor utilfredsheden var mest udbredt, var helt tydeligt den forholdsvis lille gruppe af lokale byboer. Mange af disse gav på den ene eller den anden måde udtryk for at være blevet snydt af den ene nationale politik efter den anden. En ældre kvinde forklarede, hvordan hun under Kulturrevolutionen var blevet sendt ud på landet, dengang det var mest fordelagtigt at være bybo, og hvordan hun nu, hvor bøndernes rettigheder var i centrum, igen blev forfordelt. Andre forklarede, hvordan de havde ofret deres ungdom og hjerteblood for Kinas udvikling i 1970'erne

og 1980'erne og nu sad tilbage i 10-15 m² lejede rum, mens bønderne omkring dem blev kompenseret rigeligt, selvom de jo ikke arbejdede hårdt, men blot udlejede værelser til migranter eller sad tilbage og ventede på, at deres jord blev eksproprieret. De lokale byboer havde typisk forholdsvis stor respekt over for migranterne, der ligesom dem selv var nødsaget til at arbejde hårdt. Modstanden i denne gruppe af byboer gik direkte ind i kernen af partistaten, men det var yderst vanskeligt for denne forholdsvis isolerede gruppe at finde lydhørhed.

Bønder, der havde mistet jord eller stod til at miste jord, var ligesom de lokale byboer ofte temmelig utilfredse. Deres måde at yde modstand på var imidlertid anderledes end de lokale byboers. Mange af bønderne havde udbredt skepsis over for lokalregeringerne, fordi de var langsomme til at udbetale erstatninger, og mange havde på den ene eller anden måde været involveret i en sag, hvor der var blevet tildelt en erstatning, der aldrig var nået frem. Typisk klandrede de den lokale regering, men i nogle tilfælde, som fx bønder, der var så uheldige at have været udsat for forflytning mere end én gang, var modviljen også rettet mod højere niveauer. Kravene, der blev fremsat, var dog næsten altid med henvisninger til lovgivning, og ikke som vi så hos de lokale byboer af en national politisk karakter. De lokale bønder vidste, at de havde allierede blandt intellektuelle eller andre med gode forbindelser, som var bekendt med deres rettigheder og søgte at få disse i tale. I deres krav og skepsis over for lokalregeringen kunne de ofte inddrage eksempler fra andre områder. Når de inddrog andre områder, var det typisk for at sige, at i dette eller hint andet område blev reglerne heller ikke overholdt. Når jeg var længere væk fra byen, hørte jeg til min overraskelse aldrig fremsat krav om, at niveauet for kompensation burde være det samme højere niveau som det var på en lokalitet med et højere kompensationsniveau. Ideen om, at muligheder og rettigheder ikke var, og heller ikke realistisk burde være, lige mellem forskellige lokaliteter forekom altså yderst rodfestet hos denne gruppe. Selvom jeg forsøgte at give nogle af disse lokale bønder mulighed for at sige, at de mente, migration til deres område var et problem, var der ikke én, der ytrede sig ringeagtende om migranterne. Omvendt var der kun enkelte, der ligesom de lokale byboer nærmest fremdrog dem som en art hårdtarbejdende forbilleder. I en rapport udarbejdet af distriktsregeringen stod ellers, at der var gensidig mistillid mellem de to grupper, og migranterne blev fremhævet som mere hårdtarbejdende end de dovne lokale, der havde været vant til at leve som en art godsejere med udlejning til migranter, men samtidig langt fra var oppe på det samme uddannelsesniveau som de egentlige byboer nogle kilometer tættere ved bykernen (Jinnius Distriktsregering, 2006b).

Migranterne, der ikke modtog nogen som helst kompensation, var gennemgående de mest tilfredse. Selv en gruppe af migranter, der havde opført en nydelig bebyggelse på jord stillet til rådighed af en lokale landsbykadre (og svigersøn) forekom fuldt ud tilfreds med, at der ikke blev udbetalt nogen kompensation ud over en meget beskedent godtgørelse for bygningsmaterialer. Jeg var i stand til at finde avisartikler, der beskrev, at der var visse problemer med registreringen af de mange migranter i

området, men selvom migranterne udgjorde mere end halvdel af befolkningen, nævnede en rapport med fokus på årsager til uro i bl.a. de to kommuner intet sted migranter som et problem. Problemer med uro var begrænset til lokale.

Hverken tæt på byen eller længere væk syntes der at være antydningen af en alliance mellem de forskellige grupper, der kunne føle sig forfordelt i forbindelse med forflytninger. Modstand handlede om at anskueliggøre, hvorfor netop man selv eller en bestemt mindre gruppe havde yderligere ret til kompensation. Det ansås for naturligt, at sådanne muligheder afhang ikke bare af, hvor man var, men også af hvor man var registreret. Den adskillelse, der virkede udfordret, var adskillelsen mellem lokale bønder og lokale byboer, en forskel, der antageligt ville blive udlignet, når forflytningen var kommet på afstand. De store kategorier, hvor land blev sat over for by, blev fortrinsvis brugt af lokale myndigheder, når de skulle retfærdiggøre deres politikker, hvad enten det nu drejede sig om, at jorden skulle overgå til en velordnet byform som i Shaheyuan eller organiseres som en kollektiv økonomi ligesom i Tianhui. Der var ikke rigtig i nogen tilfælde tale om, at forskellen mellem land og by blev udvisket gennem integrationspolitikken, men grænsen forekom til at starte med allerede meget uklar og gradvis. Gennem integrationspolitikken blev grænserne mellem de forskellige zoner klarere optegnet, idet alle indbyggere registreret et sted med samme afstand til byen ville få de samme rettigheder, uanset om de var bønder eller byboer.

Konklusion

Ulighed i Kina har længe været anset som synonymt med ulighed mellem land og by. Som statistiske kategorier betragtet, er det da også hævet over enhver tvivl, at uligheden er stor. Disse statistiske kategorier giver dog ikke rigtig mening i den forståelse, den enkelte har af sine muligheder. Det opfattes mere eller mindre som ret og rimeligt, at ens muligheder afhænger af den rang, det sted, man kommer fra, har. Inden for de enkelte lokaliteter opfattes politisk forskelsbehandling, der ikke er baseret på, hvor folk kommer fra, som uretfærdig. Dette gælder ikke mindst forskelsbehandling baseret på, om ens formelle status er bybo eller bonde. Borgere, der ønsker at gøre krav på kompensation, forsøger at argumentere for, hvorfor de er i en ganske særlig situation og forsøger ikke at gøre sig til en del af en større fælles kamp, hvor borgernes almene rettigheder bringes i spil. På tilsvarende vis har lokale politikere også behov for at kunne påberåbe sig, at netop deres område er noget ganske særligt og dermed kan få lov til at omgå regler eller opnå en højere politisk status. Integrationspolitikken opdeling i zoner sikrer, at denne differentiering kan fortsætte, samtidig med at opdelingen mellem bønder og byboer i de enkelte zoner mister betydning. Med inddelingen i zoner kan flere og flere områder gradvist opnå højere status på en måde, der sikrer rimelig social stabilitet, fordi politiske privilegier forhandles for hele geografiske områder, hvilket opfattes som ret og rimeligt. *Hukou*-systemets opdelingen mellem borgere fra forskellige områder bliver vigtigere, mens distinktionen mellem bønder og byboer mister sin betydning.

REFERENCER

- Anagnost, Ann (2004) »The Corporeal Politics of Quality (Suzhi)«, *Public Culture*, 16, 189-208.
- Biancotti, Claudia (2006) »A polarization of inequality? The distribution of national Gini coefficients 1970–1996«, *Journal of Economic Inequality*, 4, s. 1-32.
- Chan, Kam Wing and Buckingham, Will (2008) »Is China Abolishing the Hukou System?«, *The China Quarterly*, 195, s. 582-606.
- Christiansen, Flemming (1993) »The legacy of the mock dual economy: Chinese labour in transition 1978-1992«, *Economy & Society*, 22, s. 411.
- Economist (2011) »Liberalism under attack in China-Boundlessly loyal to the great monster-But at least the liberals are fighting back«, *Economist*, 25. maj.
- Hsing, You-tien (2010) *The great urban transformation : politics of land and property in China*, Oxford University Press, New York, NY.
- Jinnius Distriktsregering (2006a) »Guanyu chengshihua jincheng-zhong wo qu nongcun bu wending de chengyin ji duice jianyi« [»Årsager til ustabilitet i landsbyer under urbanisering i vores distrikt samt forslag til modtræk«] Original version på <http://www.jinniu.gov.cn/sencodenei/newshow.aspx?Newsid=144>. Jeg har brugt cached version sidst tilgået 26. marts 2009.
- Jinnius Distriktsregering (2006b) »Jinniu qu she nong shequ qingnian laodongli jiu yewenti yanjiu« [»Undersøgelse af årsager til beskæftigelsesproblemer for ungdommen i landlige lokalsamfund i Jinniu distrikt«], Chengdu Shi Jinniu qu gongwuwang, <http://www.jinniu.gov.cn/CommonNews/Detail.aspx?NewsID=10309>, sidst tilgået 18. juni, 2009.
- Jinniu Årbog (2007) [Jinniu Nianjian], Xinhua Chubanshe, Chengdu.
- National Udviklingskommission, [Guojia fazhan gaige wei] (2007) Samling af dokumenter om Chengdus politik til integration mellem land og by på <http://www.ndrc.gov.cn/>, sidst tilgået 12. november 2008.
- Pun, Ngai (2005) *Made in China: women factory workers in a global workplace*, Duke University Press ; Hong Kong University Press, Durham, [NC], Hong Kong.
- Thøgersen, Stig (2003) »Return of the Chinese Peasant: Farmers and Their Intellectual Advocates«, *Issues and Studies*, 39, s. 230-239.
- Wang, Fei-Ling (2005) *Organizing through division and exclusion : China's Hukou system*, Stanford University Press, Stanford, Calif.
- Wu, Yue (2008) »Qinlin Chengdu 'xiao quanfang'« [»Et personligt besøg hos Chengdus 'lille ejendomsrets bebyggelser'«] <http://lawandlife.fyfz.cn/blog/lawandlife/index.aspx?blogid=391501>, sidst tilgået 7. august, 2009.
- Yu, Jianrong (2010) *Oversættelse af tale holdt for Beijings Advokatforbund fra China Digital Times*, »Maintaining a Baseline of Social Stability«.
- Zeuthen, Jesper og Griffiths, Michael B. (2011) »The end of Urban-Rural Differentiation?« i *Politics and Markets in Rural China* (red, Alpermann, B.) Routledge.
- Zeuthen, Jesper Willaing (2010) *Ruling Through Differentiation in China: Chengdu's Urban-Rural Integration Policy*, PhD-afhandling, RUC.